

Advies betreffende de verlenging van / de erkenning van de wildbeheereenheid Velpedal

Nummer:	INBO.A.2011.140
Datum advisering:	20 december 2011
Auteur(s):	Niko Boone
Contact:	Jim Casaer (jim.casaer@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	ANB/FF/WBE/ERK/3170
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos Provinciale dienst Vlaams-Brabant T.a.v. Lesley Peeters Diestsepoort 6, bus 75 B-3000 Leuven lesley.peeters@lne.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Centrale dienst t.a.v. Carl De Schepper (carl.deschepper@lne.vlaanderen.be)

AANLEIDING

Op 31 oktober 2011 ontving het INBO het wildbeheerplan van de wildbeheereenheid Velpedal voor advies conform artikel 3§3 van het besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder afzonderlijke jachtterreinen vrijwillig tot grotere beheereenheden kunnen worden samengevoegd en van de criteria waaronder beheereenheden kunnen worden erkend (Belg. Staatsblad 12/02/1999)¹.

VRAAGSTELLING

Het analyseren van de coherentie van de doelstellingen en maatregelen zoals voorgesteld en toegelicht in het betreffende wildbeheerplan op basis van de bestaande wetenschappelijke kennis en gegevens.

Het gegeven advies spreekt geen oordeel uit over de keuze van de doelstellingen vermits deze, zolang conform de huidige wetgeving, de vrije keuze van de wildbeheereenheid vormen.

TOELICHTING

Het INBO heeft een aantal opmerkingen bij het plan. Deze worden per soort besproken. Een algemene opmerking is dat de beheerdoelen en -maatregelen vermeld in de tekst niet altijd overeenkomen met de overzichtstabel.

Ree

In de tabel (p.2) wordt als doel een toename van de voorjaarsstand aangegeven. In de tekst (p.25) is evenwel sprake van het behoud van de huidige densiteit. Dat komt overeen met een constante voorjaarsstand. Hier is enige verduidelijking wenselijk.

De WBE stelt een toename van het aantal valwild van reeën vast sinds 2005 en sluit niet uit dat dit in de toekomst nog zal toenemen o.m. door het toegenomen wegverkeer (p.7). Reewildspiegels kunnen milderend werken, maar sluiten aanrijdingen niet volledig uit. Nog in de tekst wordt als doel de conditieverbetering van de reewildpopulatie aangehaald (p.23). Dit laat uitschijnen dat de conditie actueel niet optimaal is. Gezien de verwachte toename van valwild door het verkeer en de actuele conditie van het reewild, kan de vraag gesteld worden of het opportuun is de reewildpopulatie te laten stijgen.

Een ander doel dat in de tabel (p.2) wordt aangegeven, is de toename van de jaarlijkse oogst. In de tekst (p.23) daarentegen is sprake van het behoud van het huidige gerealiseerde afschot.

In de tekst (p.25) zijn nog twee andere doelen aangegeven: het binnen de perken houden van valwild en het voorkomen van schade. Beide kunnen nog in de overzichtstabel aangevinkt worden in de kolommen 'beperking negatieve gevolgen' en 'andere'.

Wat betreft de maatregelen geeft de overzichtstabel (p.4) een toename van het afschot en een wijziging van de bejagingsmethode aan. De toename van het afschot is niet in overeenstemming met het behoud van het huidige gerealiseerde afschot, waarvan sprake

¹ Errata B.S. 20 februari en 6 maart 1999; deze errata werden in de tekst verwerkt.

Gewijzigd door:

- BVR van 14 september 2001;
- BVR van 9 september 2005 (I.: 15 november 2005 (art. 3 MB 28 oktober 2005))
- BVR van 7 maart 2008 (BS 21 mei 2008)
- BVR van 4 juli 2008 (BS 29 augustus 2008)

in de tekst (p.23). In de tekst wordt de inventarisatiemethode uitvoerig besproken, maar er wordt niet uitgelegd waaruit de wijziging van de bejagingsmethode bestaat.

Patrijs

In de tekst staat dat patrijs geen bedreigde wildsoort (p.27) is. Dit wordt best genuanceerd. Op de Rode Lijst van broedvogels in Vlaanderen valt de soort in de categorie kwetsbaar (Devos *et al.*, 2004). Ook recentere waarnemingen geven aan dat de soort eerder achteruitgaat (Vermeersch & Onkelinx, 2011)

De berekeningswijze van de dichtheid van het aantal koppels patrijs is niet correct. De dichtheid wordt bepaald door het totale aantal koppels te delen door de totale oppervlakte leefgebied aanwezig binnen de WBE. Door enkel de bejaagde oppervlakte te gebruiken wordt het cijfer kunstmatig opgetrokken. Voor het totale afschot kan wel rekening gehouden worden met de volledige populatie binnen de WBE, ook met koppels met een territorium in de niet bejaagde zones.

Een van de aangehaalde beheermaatregelen is een wijziging van de bejagingsmethode (p.4). Omdat oudere patrijzenkoppels minder of niet meer productief zijn en een groter territorium innemen dan jongere soortgenoten, wordt de jachtgroepen aangeraden de oudere koppels te oogsten (p.33). Er wordt aangegeven dat de eerst opvliegende vogels altijd de oudste patrijzen zijn (p.27). Waarop is deze stelling gebaseerd? Kan er een referentie vermeld worden? Het is ook niet duidelijk hoe dit in de praktijk gecontroleerd kan worden.

Fazant

Voor fazant wordt een constante jaarlijkse oogst tot doel gesteld (p.2). Een van de maatregelen daarvoor is een afname van het afschot (p.4). Het doel en de maatregel zijn in dit geval niet in overeenstemming.

Een andere maatregel is een wijziging van de bejagingsmethode (p.4). De maatregelen beschreven in de tekst (p.11, p.35) zijn een voortzetting van reeds bestaande sparende maatregelen. In de tabel hoeft dit niet als een wijziging van de bejagingsmethode aangeduid te worden.

De maatregel 'beperken van predatie door vos en kraai' (p.35) kan in de tabel aangeduid worden in de kolom 'andere'.

Wilde eend

Een doelstelling voor wilde eend is een constante jaarlijkse oogst (p.2). Ook in de tekst is sprake van het behoud van het huidige afschot (p.35). Dat is in tegenstrijd met de maatregelentabel (p.4), waar een toename van het afschot als maatregel is aangeduid.

Op p.35 is sprake van het verminderen of voorkomen van predatie. Er wordt evenwel niet aangegeven hoe dit zal gebeuren. Deze maatregel kan ook in de overzichtstabel aangegeven worden.

Canadese gans/grauwe gans

Voor beide soorten is het doel een constante voorjaarsstand en een toename van de jaarlijkse oogst (p.3). Als maatregel wordt een toename van het afschot voorzien (p.4). In de begeleidende tekst is echter sprake van het behoud het huidige afschot (p.36, p.37). Dat is in tegenspraak met het doel en de maatregel aangeduid in de tabel.

Enkel bij een toename van de populatie zal het afschot aangepast worden. Dat kan best ook zo in de overzichtstabel aangegeven worden (kolom 'andere'). Een bijkomend doel is het voorkomen van schade (p.36, p.37). Dan kan ook in de tabel aangeduid worden (kolom 'beperking negatieve gevolgen').

Houtduif

Het is onduidelijk waarom de WBE als doel een toename van de voorjaarsstand en een toename van de jaarlijkse oogst van houtduif aangeeft (p.3). In de tekst geeft ze immers aan dat houtduif in principe alleen bejaagd wordt bij schadegevallen of ter voorkoming van schade (p.22, p.38) en stelt ze een behoud van de huidige populatie en het huidige afschot voorop (p.39).

Een toename van de jaarlijkse oogst als doelstelling kan, indien bijvoorbeeld meer duiven voor consumptie gewenst zijn. Indien de WBE een verhoging van het afschot wenst in het kader van het beperken van de negatieve gevolgen, is het verhogen van het afschot geen doelstelling op zich maar een maatregel om de doelstelling te bereiken. In het geval van schadebeperking is een toename van de voorjaarsstand niet aangewezen.

Konijn

Voor konijn stelt de WBE een toename van de voorjaarsstand en van de jaarlijkse oogst tot doel (p.2). In de tekstuele toelichting wordt evenwel uitsluitend gesproken over schadebestrijding (p.16 en p.37) en behoud van de huidige populatie. De tekst en de tabel zijn hier niet in overeenstemming.

Een van de beheermaatregelen is een toename van het afschot (p.4). Op p.38 is echter sprake van behoud van het huidige afschot. Aanpassing van het afschot zal enkel gebeuren in geval van een forse toename van de populatie. Dat kan best ook zo in de overzichtstabel aangegeven worden (kolom 'andere').

Een andere maatregel aangeduid in de tabel is bijvoeding. In de tekst wordt dit niet vermeld. Op p.37 worden wel maatregelen opgesomd om gewasschade te beperken. Dit kan in de tabel aangegeven worden als maatregelen voor het beperken van negatieve gevolgen.

In de tabel wordt een wijziging van de bejagingsmethode aangeduid. In de tekst wordt niet verklaard waaruit die wijziging bestaat.

Vos

Als doel voor de vos stelt de WBE een toename van de voorjaarsstand en van de jaarlijkse oogst voor. Wellicht wordt een toename van de bestrijding bedoeld. Uit de tekst blijkt immers dat de WBE een verhoging van het afschot wenst (maatregel) om de negatieve gevolgen van de vos, namelijk de impact ervan op het kleinwild, te beperken (doel). Het 'oogsten' van vos is hier niet van toepassing.

Op p.40 wordt aangegeven dat de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een populatie van maximum twee koppels vossen per 10.000 ha als toelaatbaar aanbeveelt. Deze uitspraak is niet correct geciteerd en moet ook in de juiste context geplaatst worden. Het gaat om rapporten van de Wereldgezondheidsorganisatie uit de jaren zeventig. Daarin wordt geconstateerd dat in gebieden waar jaarlijks twee vossen of minder per 1.000 ha (en dus niet per 10.000 ha) geschoten werden, de hondsdolheid verdween. In latere rapporten werd dit cijfer gecorrigeerd tot drie vossen per 1.000 ha. Wat de populatiedichtheid was in die gebieden, is niet na te gaan, maar het ging steeds om grootschalige landbouwstreken met lage dichtheden aan vossen. Uit overwegingen van volksgezondheid zou overal naar zo'n lage vossenstand kunnen gestreefd worden. Directeur Schneider van het WHO-centrum voor hondsdolheid heeft echter, desgevraagd, verklaard dat de WHO het bovengenoemde afschotcijfer nooit heeft bedoeld als advies of als norm voor de vossenstand in een gebied. Wel is het zo dat het afschotcijfer, mits over vele jaren op betrouwbare wijze geregistreerd, behulpzaam kan zijn bij het bepalen van de gebieden waar verbreiding van hondsdolheid zal plaatsvinden en waar niet, mocht het opduiken. (Van Den Berge, 1995) In 2001 werd België officieel vrij van hondsdolheid verklaard (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen). De methode om hondsdolheid te bestrijden is intussen drastisch veranderd, van bejaging tot orale

immunisatie (Van Den Berge, 1995). De vaststelling van de WHO i.v.m. hondsdolheid in de jaren zeventig kan dus niet zomaar overgebracht worden naar de actuele situatie.

Verwilderde kat

In de tabel (p.3) wordt een beperking van negatieve gevolgen tot doel gesteld. In de maatregelentabel (p.4) wordt evenwel niet aangegeven hoe dit zal gerealiseerd worden.

Op p.17 wordt gesproken over het wettelijk verbod op afschot van verwilderde katten. Bij de maatregelen op p.41 keurt de WBE daarentegen binnen het werkgebied de populatieregulerende maatregel "regulering van verwilderde katten met het vuurwapen" goed.

In de tabel op p.2 is sprake van een dalende trend van de populatie verwilderde kat in de laatste zes jaar. Daar wordt in de tekst (p.17) niet verder op ingegaan. Er wordt wel een stijgende kattendensiteit aangehaald. Het is niet duidelijk of dit enkel slaat op de periode tijdens en vlak na de zomermaanden.

Kraai

Als doel voor de kraai stelt de WBE een toename van de voorjaarsstand en van de jaarlijkse oogst voor (p.3). In de tekst (p.19) is evenwel alleen sprake van het beperken van schade aan landbouw en aan kwetsbare natuurindicatoren. In de tabel wordt daarom best 'beperking negatieve gevolgen' aangeduid. Op p.41 wordt een verantwoorde gevoelige vermindering van de populatie tot doel gesteld. Dat is in tegenstrijd met een toename van de voorjaarsstand (p.3). Het 'oogsten' van kraai is hier niet van toepassing. Afschot van deze soort gebeurt niet in functie van de oogst.

Als maatregel wordt een toename van het afschot voorzien (p.4). In de tekst (p.41) wordt ook gesproken over de gerichte vangst met trechtersvallen. Dit laatste kan nog in de tabel aangegeven worden.

Gaai

Als doel voor de gaai stelt de WBE een toename van de voorjaarsstand en van de jaarlijkse oogst voor (p.3). Op p.19 en p.42 geeft de WBE daarentegen het behoud van de huidige populatie aan. Dit is in tegenspraak met de doelstelling aangegeven in de tabel.

Vermits in de tekst aangegeven wordt dat enkel regulerend zal ingegrepen worden i.f.v. de evaluatie van schademeldingen (p.42), kan in de tabel best 'beperking negatieve gevolgen' aangeduid worden als doel. Het 'oogsten' van gaai is hier niet van toepassing. Afschot van deze soort gebeurt niet in functie van de oogst.

Op p.42 wordt aangegeven dat de WBE enkel zal ingrijpen bij schade, het bestaande beheer handhaaft en verder geen speciale of meer ingrijpende maatregelen zal treffen. Dat is in tegenspraak met de toename van het afschot dat voorzien wordt volgens de maatregelentabel (p.4).

Op p.19 wordt aangegeven dat ingegrepen kan worden afhankelijk van de schade aan het broed van kleine vogelsoorten. Hierbij moet opgemerkt worden dat volgens het soortenbesluit van 1 september 2009 (bijlage 3) enkel kan overgegaan worden tot doding, vangst of verstoring van gaai om belangrijke schade aan de professionele fruitteelt te voorkomen.

Ekster

In de tabel (p.3) stelt de WBE een toename van de voorjaarsstand voor. In de tekst wordt daarentegen een vermindering van de huidige populatie tot doel gesteld (p.42). Het 'oogsten' van ekster is hier niet van toepassing. Afschot van deze soort gebeurt niet in functie van de oogst.

Op p.42 wordt aangegeven dat er geen verdere speciale of meer ingrijpende maatregelen getroffen worden. In de tabel (p.4) wordt evenwel een toename van het afschot voorzien (p.3).

Kokmeeuw

In de tabel wordt een toename van de voorjaarsstand van kokmeeuw tot doel gesteld (p.3). In de tekst ontbreekt een bespreking van de soort. Er worden ook geen maatregelen aan het doel gekoppeld.

CONCLUSIE

Op basis van de evaluatie van de voorgestelde doestellingen en maatregelen in het wildbeheerplan van de wildbeheereenheid Hoppeland komt het INBO tot volgend advies:

- Er zijn geen argumenten om de verlenging van de erkenning / de erkenning van de wildbeheereenheid negatief te adviseren
- De verlenging van de erkenning / de erkenning wordt negatief geadviseerd op basis van de hoger vermelde toelichting.
- De verlenging van de erkenning / de erkenning wordt positief geadviseerd, maar de hoger vermelde punten vragen extra aandacht of opheldering.

REFERENTIES

Devos, K.; Anselin, A.; Vermeersch, G. (2004). Een nieuwe rode lijst van de broedvogels in Vlaanderen (2004), in: Vermeersch, G. et al. (2004). Atlas van de Vlaamse broedvogels : 2000-2002. Mededeling van het Instituut voor Natuurbehoud, 23: pp. 60-75

Van Den Berge, K. (1995). De vos *Vulpes vulpes* in Vlaanderen : inventarisatie en synthese van de belangrijkste knelpunten = The fox *vulpes vulpes* in flanders: inventory and synthesis of the major bottlenecks, in: Overloop, S. (1995). Mededelingen 1995/1. Mededelingen van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, 1995(005): pp. 71-99

Vermeersch G., Onkelinx T. (2011). Algemene Broedvogels Vlaanderen (ABV) Trends na de eerste cyclus in een Europees perspectief, in: Vogelnieuws, Ornitologische nieuwsbrief van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 17: pp. 4-8